

KARLSTADS KOMMUN
karlstadskommun@karlstad.se

2023-11-17

1 (20)

Dnr- SI 2023:5826

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid
Mariebergsskolan i Karlstads kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på *Mariebergsskolan* avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från *regelbunden* kvalitetsgranskning till *planerad* kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid *Mariebergsskolan* i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling. Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tydliggöra sina förväntningar på vad lärarnas samverkan och kollegiala lärande ska leda till. Detta omfattar också att följa upp vilket avtryck det får i undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden. Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver stimulera och motivera eleverna i syfte att bli mer aktiva och delaktiga i undervisningen.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete. Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med sin personal tar fram och använder gemensamma förhållningssätt för att hantera olika typer av situationer med syfte att säkerställa en trygg miljö för eleverna.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar. Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor behöver se till att alla lärare ges förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och sin betygssättning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **17 juni 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2023:5826) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på *Mariebergsskolan* leder och styr i flera delar skolans utveckling. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Uppföljning och analys

Rektorn har påbörjat ett utvecklingsarbete inriktat på uppföljning och analys av verksamheten. Rektorn har sedan hen tillträdde sin tjänst både genomfört och planerat för ytterligare insatser men det saknas i dagsläget ett helhetsperspektiv där både utvecklingsbehov och framgångsfaktorer identifieras i verksamheten. Rektorn följer visserligen regelbundet upp elevernas måluppfyllelse tillsammans med lärarna och elevhälsan och vidtar åtgärder på elev- och klassnivå i syfte att öka måluppfyllelsen. Lärarna beskriver också att de i respektive ämneslag får i uppdrag att analysera resultat med fokus på måluppfyllelsen och komma med förslag på insatser som de redovisar till rektorn. Rektorn följer också medvetet upp resultat kopplat till trygghet samt studiero vilket finns mer beskrivet under området *Trygghet och studiero*. Dock behöver rektorn utveckla uppföljningsarbetet genom att bredda underlaget av resultat och se till att analysen omfattar fler frågeställningar. Det görs inte heller jämförelser och analyser i syfte att förklara skillnader i skolenhetens samlade resultat mellan exempelvis olika ämnen, årskurser, kön eller i vilka delar av elevernas utbildning de lyckas nå högre betyg. Rektorn har också i sitt utvecklingsarbete avseende att följa upp verksamheten planerade insatser för att ta del av respektive lärares undervisning, dock är detta inget som är genomfört vid tiden för granskningen. Rektorn har till viss del kunskap om hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen genom att det finns en plan för hur varje mentor ska arbeta med dessa frågor under den veckovisa lektionstid hen har tillsammans med eleverna. Dock följer rektorn inte upp hur respektive lärare integrerar värdegrundsfrågor i sin undervisning. Även om Skolinspektionen inte riktar något utvecklingsområde specifikt mot rektorns arbete med uppföljning och analys av skolenhetens resultat behöver rektorn fortsätta

sitt utvecklingsarbete så att det omfattar ett helhetsperspektiv. Rektorn har i sitt påbörjade arbete själv identifierat utvecklingsbehov där det också finns planerade insatser och granskningen tyder på att rektorn kommer fortsätta sina ansträngningar tills dess att önskvärt resultat uppnås.

Jämställdhetsarbete

Rektorn leder inte ett gemensamt strategiskt jämställdhetsarbete på skolenheten. Det framgår förvisso exempel på hur lärare och mentorer arbetar med jämställdhetsfrågor i undervisningen. Det är dock upp till varje lärare hur arbetet med frågor kopplat till jämställdhet ska genomföras vilket framgår goda exempel på att så också görs. Däremot genomför rektorn ingen uppföljning av hur respektive lärare tar upp jämställdhetsfrågor i undervisningen.

Även om skolans olika resultat följs upp på ett sådant sätt att det går att identifiera skillnader och likheter i dem mellan flickor och pojkar är analysen ur detta perspektiv begränsad. Rektorn har visserligen i sina uppföljningar kunnat konstatera vissa skillnader mellan flickor och pojkar som till exempel att flickor över tid har ett högre genomsnittligt meritvärde än pojkar, vilket också officiell statistik visar. Det saknas dock analyser av orsakerna till de skillnader som finns och därmed även insatser i syfte att skapa likvärdiga förutsättningar för pojkar och flickor.

Ledning och organisation

Rektorn har genomfört en omorganisation på skolenheten i syfte att förändra mötesstrukturen så den pedagogiska personalen inklusive elevhälsan har möjligheter att samverka med varandra. Denna samverkan sker framför allt i arbetslag, där elevhälsan har en representant i respektive arbetslag, och i ämneslag. Den organisation kring möten som finns används på ett tydligt sätt för att samverka kring elev- och klassnära frågor. Dock saknas i stora delar ett kollegialt arbete med fokus på att utveckla undervisningen. Till exempel har den avsatta tiden i de olika ämneslagen inga tydliga förväntningar från rektorn kring vad den kollegiala samverkan ska leda till och att mötestiden ofta används till att avhandla praktiska frågor. Lärarna uttrycker att den samverkan som sker kring exempelvis planering i de olika ämnena istället oftast sker i informella möten. Detta får bland annat till följd att alla lärare inte deltar i en sådan samverkan. Rektorn har inom ramen för omorganisationen också identifierat behovet av att ytterligare öka lärarnas kollegiala samverkan och planerar för sådana insatser.

Rektorn har skapat en organisation med tydligt framtagna rutiner av mer praktisk karaktär som också tillämpas av lärarna. Exempel på sådana rutiner som är väl kända och tillämpas är arbetet med att öka elevernas närvaro, rutiner kopplat till elever i

behov av stödinsatser samt rutiner kring kränkande behandling. Rektorn har också påbörjat ett arbete kring mer undervisningsnära arbets- och förhållningssätt och har identifierat flera områden där det finns ett behov att skapa en samsyn bland lärarna på skolenheten. Rektorn har också i sin omorganisation haft fokus på att utveckla undervisningen, vilket visas genom att hen exempelvis prioriterat att implementera en gemensam lektionsstruktur vilken också till vissa delar används av lärarna som beskrivs närmare under området *Undervisning*.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tydliggöra sina förväntningar på vad lärarnas samverkan och kollegiala lärande ska leda till. Detta omfattar också att följa upp vilket avtryck det får i undervisningen.

Rektorn har genomfört en omorganisation av verksamheten vilket inkluderar mötesstrukturen för skolenhetens lärare och elevhälsa. Det pågår visserligen ett utvecklingsarbete där rektorn planerar för att skapa en struktur där all pedagogisk personal och elevhälsa samverkar kollegialt och för att utveckla undervisningen. Granskningen visar att det i de olika mötesforumen varierar om de används till kollegiala samtal som leder till att utveckla undervisningen.

Enligt skollagen har rektorn som pedagogisk ledare ett ansvar för att leda, samordna och utveckla utbildningen. I det arbetet har rektorn ett tydligt ansvar för att sätta upp och kommunicera tydliga mål och förväntningar med fokus på elevers lärande så att det är detta uppdrag som hamnar i fokus i lärarnas samverkan. Vidare har enligt läroplanen rektorn som pedagogisk ledare och chef över lärarna ett särskilt ansvar för att personalen kontinuerligt ges möjlighet att dela med sig av sin kunskap och lära av varandra för att utveckla utbildningen.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn sätter upp och kommunicerar tydliga mål och förväntningar för lärarnas samverkan och specifikt för respektive ämnes- och arbetslag. Rektorn behöver även följa upp att lärarnas samverkan och kollegiala samtal ger den effekt som rektorn förväntar sig i all undervisning.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Strukturerad och varierad undervisning

Den undervisning som genomförs är i vissa avseenden strukturerad för att skapa en tydlighet för eleverna. I huvudsak tydliggör lärarna, utifrån en gemensamt framtagna struktur, vilka moment som ingår på lektionen, dess tidsramar och vad eleverna förväntas göra. Däremot varierar det om lärarna återkommande förmedlar syftet med lektionerna eller vad eleverna förväntas lära sig. Det varierar också mellan lärarna om lektionerna är uppbyggda med ett logiskt flöde där de tydliggör för eleverna varför de ska arbeta med olika typer av uppgifter. Under granskningen framkommer enstaka goda exempel på hur lärare planerar och genomför en avslutande del på lektionen med till exempel en sammanfattning eller där eleverna ges möjlighet att reflektera över lektionens innehåll. Det varierar mellan lärarna om och med vilken kvalitet de genomför en sådan avslutande del.

Undervisningen innehåller generellt sett en variation av arbetsformer och arbetssätt. Lärarna varierar sina lektioner exempelvis genom att ha lärarledda genomgångar som varvas med interaktiva moment samt att eleverna får arbeta med uppgifter som antingen genomförs i helklass, i grupp eller som enskilt arbete. Trots det upplever eleverna att det finns ämnen som är mer enformiga under enskilda lektioner, men också att lektioner är likadana över tid som till exempel att eleverna arbetar enskilt med liknande material utan möjlighet till variation.

Stimulans och anpassning av undervisningen samt aktivt lärarstöd

Undervisningen behöver utvecklas för att i högre grad stimulera, motivera och göra eleverna aktiva i undervisningen. Även om lärarna beskriver att de på olika sätt försöker motivera eleverna framgår det av granskningen att det är vanligt att elever inte deltar aktivt under lektionerna. Detta genom att det finns elever som regelbundet

inte befinner sig i klassrummet eller som ägnar sig åt annat än skolarbete. Till exempel är det under flera av de lektioner som Skolinspektionen observerar elever som under delar och vissa fall stora delar inte ägnar sig åt skolarbete då de inte deltar igenomgångar eller kommer igång med arbetsuppgifter och bibehåller sitt engagemang under lektionernas olika moment. Det varierar även om lärare uppmärksammar dessa elever för att få dem att starta eller återgå till sitt skolarbete. Det framgår visserligen goda exempel på hur lärarna arbetar för att motivera eleverna men det varierar mellan lärarna. Ett sådant exempel är att vissa lärare ger eleverna positiv återkoppling och har individuella samtal för att stärka eleverna hur de kan nå längre i sin kunskapsutveckling. Enligt eleverna varierar det dock mellan de olika lärarna om de får en sådan återkoppling. Eleverna beskriver också att det finns en stor variation mellan lärarna om de stärker elevernas motivation att lära och även om de ger vissa exempel på undervisning som de upplever stimulerande och där lärare tar in elevernas synpunkter och intressen så är det inte vanligt förekommande.

Lärarna arbetar för att anpassa sin undervisning utifrån de enskilda elevernas behov och förutsättningar. Det finns ett tydligt fokus, till exempel i samverkan med elevhälsan, på att identifiera och stötta de elever som riskerar att inte nå godkända betyg. Lärarna beskriver att det finns en svårighet i att ha många anpassningar i en klass och samtidigt hinna utmana de elever som har kommit långt i sin kunskapsutveckling. Lärarna ger goda exempel på hur de utformar uppgifter så det ska utmana samtliga elever men att det finns skillnader i hur väl de lyckas beroende på ämnet de undervisar i.

Elevernas delaktighet i undervisningen och sitt eget lärande

Eleverna har ett begränsat inflytande i undervisningen och specifikt kring planering och utvärdering. Det framkommer visserligen vissa goda exempel på hur enskilda lärare låter eleverna vara delaktiga i planeringen i undervisningen, till exempel inför ett arbetsområde eller att elever tillsammans med läraren regelbundet får planerar enskilda lektioner. Dock sker detta sällan och lärarna har oftast planerat undervisningen utan att eleverna varit delaktiga. Istället visar lärarna eleverna färdiga planeringar inför varje termin eller inför ett nytt arbetsområde. Eleverna har visserligen ett visst inflytande över examinationsformer eller att lärarna tar hänsyn till elevernas arbetssituation när de ska ha prov eller lämna in sina uppgifter. Lärarna utvärderar inte heller undervisningen tillsammans med eleverna på ett regelbundet sätt. Det framkommer visserligen även här goda exempel under granskningen på hur enskilda lärare använder olika metoder för att ta reda på elevernas synpunkter på undervisningen, som till exempel att läraren tillsammans med eleverna utvärderar efter varje genomfört arbetsområde. Dock är detta varken något som är gemensamt

utan upp till varje lärare att genomföra och det framgår också att det varierar bland lärarna om detta genomförs. Som tidigare beskrivits möter eleverna en undervisning där det varierar om lärarna presenterar vad de ska lära sig eller syftet på lektionerna eller dess arbetsmoment. Detta får också till följd att det på motsvarande sätt varierar mellan olika lärare om eleverna därmed ges möjlighet att reflektera över sitt eget lärande.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver stimulera och motivera eleverna i syfte att bli mer aktiva och delaktiga i undervisningen.

Granskningen visar att det finns ett behov av att göra eleverna mer aktiva och mer delaktiga i undervisningen. Exempelvis att det varierar om lärarna lyckas motivera och stimulera dem i undervisningen. Till exempel upplever eleverna att finns undervisning som är motiverande och där lärare tar in elevernas synpunkter och intressen men att det inte är så vanligt förekommande. Eleverna är dessutom i begränsad omfattning med i planering och utvärdering av undervisningen samt att syfte och lärandemål med lektionerna inte kommuniceras återkommande till eleverna vilket riskerar att minska deras motivation att lära och utvecklas.

Av läroplanen för grundskolan framgår att skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden, samt att främja elevernas allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvars-kännande individer och medborgare. Skolan ska dessutom förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet samt utveckla deras förmåga och vilja att ta personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna under ledning av rektorn utvecklar undervisningen så att eleverna stimuleras och motiveras i sitt lärande. Detta genom att exempelvis låta eleverna ta aktiv del i planering och utvärdering av lektionerna i syfte att främja deras förmåga att utöva inflytande och ta ansvar för sitt lärande. Ytterligare ett sätt kan vara att se till att syfte och lärandemål är tydligt för eleverna på lektionerna. På så vis ökar även möjligheterna för eleverna att motiveras, stimuleras och utmanas i undervisningen när de, utifrån syfte och mål, får ett reellt inflytande över lektionernas innehåll och arbetsformer. Rektorn behöver också leda samtal med lärarna så att passiva elever uppmärksammas i all undervisning så att de kommer igång med samt bibehåller sitt engagemang i skolarbetet.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Studiero

Det finns delvis ett aktivt åtgärdande arbete där elevernas studiero regelbundet följs upp och i de fall där behovet av insatser är störst vidtas också åtgärder. Studieron följs upp i olika forum, genom samtal i arbetslagen och regelbundna, månadsvisa, trivselenkäter. Uppföljningarna som har genomförts visar att i vissa klasser har det varit stora utmaningar kring studieron. I dessa klasser är såväl elevhälsan och rektorn delaktiga kring åtgärdande insatser. Exempelvis har ett metodmaterial tagits fram för stötta lärare/arbetslag och rektorn har beslutat om att tillsätta resurser där behovet har varit som störst. Som tidigare beskrivits framgår att det finns elever som är passiva på lektioner i den meningen att de inte ägnar sin tid åt skolarbete och att detta inte heller alltid uppmärksammas av lärarna. Det saknas ett samlat arbete på skolan hur lärarna ska möta dessa elever.

Det finns i vissa avseenden ett gemensamt förebyggande arbete kring studiero som också påverkar elevernas upplevelse av studieron på lektionerna. Exempel på förebyggande insatser är den tidigare nämnda gemensamt framtagna lektionsstrukturen och att eleverna har fasta klassrumsplaceringar. Dock framgår exempel under granskningen att dessa dock inte efterlevs av samtliga lärare och som tidigare beskrivits används heller inte den gemensamma lektionsstrukturen på ett sådant sätt så att det skapar en tydlighet för eleverna. Eleverna upplever också att det varierar mellan lärarna när och på vilket sätt de agerar för att återställa studieron på lektionerna. Eleverna ger exempel på undervisning där de upplever att de generellt sett har god studiero men att det i andra undervisningssituationer ofta är stökigt och att det inte hjälper när lärarna försöker återställa ordningen.

Trygghet

Det finns i vissa delar ett medvetet arbete med syfte att skapa en trygg miljö för eleverna men det saknas till stora delar ett gemensamt förhållningssätt bland personalen för att kunna skapa en trygg skolmiljö. Elevernas upplevda trygghet följs upp regelbundet och på olika sätt, exempelvis genom trygghetsvandringar och månadsvisa uppföljningar i form av en trivselenkät. Utifrån uppföljningen har rektorn också beslutat om insatser. Rektorn har också skapat tydliga rutiner kring kränkingsanmälningar vilka också följs upp för att kunna identifiera mönster, exempelvis kopplat till kön. Denna rutin omfattar också en nolltolerans och att agera vid exempelvis problematiskt språkbruk eller kring "maskulint skojbråk". Även om det är tydligt att personal ska agera i olika situationer framgår att det saknas gemensamma förhållningssätt kring hur personalen ska agera vid dessa situationer och under granskningen framgår också exempel på situationer när personal inte agerar. Som tidigare beskrivits under området *Undervisning* finns ett behov av att motivera eleverna och skapa en större delaktighet i undervisningen. Skolinspektionen vill också i det här sammanhanget påpeka att det även omfattar den undervisning som bedrivs av mentorerna kopplat till dessa värdegrundsfrågor. Att det finns ett behov av att arbeta med sådana situationer där personal i dagsläget inte agerar framgår till exempel genom att eleverna uttrycker att det finns svårigheter för elever som skulle bryta mot starka normer som finns på skolan, och ger exempel på sexuell läggning. Därför vill Skolinspektionen påpeka vikten av att det värdegrundsarbete som sker tillsammans med mentorerna utökas till att genomsyra all undervisning. Rektorn bör också följa upp med vilken kvalitet det arbetet bedrivs av lärarna och mentorerna samt att eleverna uppfattar den undervisningen som relevant och meningsfull.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med sin personal tar fram och använder gemensamma förhållningssätt för att hantera olika typer av situationer med syfte att säkerställa en trygg miljö för eleverna.

Av granskningen framgår visserligen att det finns ett uttalad nolltolerans kring exempelvis grovt språkbruk och "maskulint skojbråk". Dock framgår det av såväl observationer som intervjuer med elever och personal att detta är vanligt förekommande och att all personal inte agerar eller har samtalat kring hur de förväntas agera när sådana situationer uppstår.

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en studiemiljö som präglas av trygghet. Skolinspektionens analys av skolenkätens resultat indikerar att det är viktigt att rektorn tar ansvar för att säkerställa att det finns gemensamma förhållningssätt mellan lärarna och den övriga personalen i arbetet för att upprätthålla en god skolmiljö alternativt förbättra skolmiljön i de fall den inte präglas av trygghet och studiero.¹

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tillsammans med lärare och elevhälsa fortsätter att utveckla ett samlat arbete med trygghet på skolan. Arbetet bör i första hand fokusera på att det finns gemensamma förhållningssätt bland skolans personal för hur de ska hantera olika situationer i syfte att skapa en trygg miljö för alla elever. I det arbetet behöver rektorn kartlägga behovet av eventuell kompetensutveckling.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer, observationer och dokumentstudier.

Diskussion och analys av omdömen och betyg

Rektorn följer inte upp och analyserar betyg i syfte att säkra likvärdigheten. Som tidigare beskrivits har rektorn ett pågående utvecklingsarbete för att bredda sin uppföljning och analys av skolenhetens resultat, inklusive betyg. Detta utvecklingsarbete innefattar enligt rektorn också att följa upp och analysera om det finns omotiverade skillnader i lärarnas betygssättning samt avvikelser mellan resultat på nationella prov och slutbetyg. Dock är detta planerade insatser och vid tiden för granskningen har några sådana analyser inte genomförts. Det finns dock ingenting som tyder på något annat än att rektorn kommer att fortsätta sitt utvecklingsarbete till dess att önskvärt resultat uppnås. Mot bakgrund av det redan initierade arbetet och vid en samlad bedömning av omständigheterna riktar Skolinspektionen ingen

¹ Skolinspektionen (2015) *Trygghet: Fördjupad analys av skolenkäten*, Stockholm: Skolinspektionen, s. 6.

rekommendation om utvecklingsarbete kring arbetet med att analysera betyg ur ett likvärdighetsperspektiv.

Kvalitetssäkring av omdömen och betyg

Lärarna har i begränsad omfattning möjligheter att kvalitetssäkra sina bedömningar och sin betygssättning. Det finns visserligen välfungerande samverkan i vissa ämneslag och arbetslag där lärare samplanerar såväl inom ämne som ämnesövergripande projekt vilket inkluderar gemensamma bedömningstillfällen som till exempel prov och uppgifter och som också sambedöms efteråt. Dock omfattar denna samverkan inte alla lärare samt att vissa ämneslag inte har kommit lika långt kring att samverka kring betyg- och bedömningsfrågor. Det finns också en tydlig struktur där lärarna ges möjligheter att sambedöma nationella prov med en ämneskollega vilket även inkluderar de muntliga delarna på proven. Däremot saknas det en samsyn kring vad det innebär att särskilt beakta resultaten på de nationella proven vid betygssättningen. Samverkan sker även tillsammans med lärare på andra skolor inom huvudmannens organisation. Lärarna har i så kallade ämnesnätverk bland annat fått utveckla sin bedömningskompetens med kollegor. Denna insats har hittills resulterat i att lärarna kunnat delta i ett av de ämnen som de undervisar inom, i dessa kommunövergripande nätverk.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektor behöver se till att alla lärare ges förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och sin betygssättning.

Lärarna har i begränsad omfattning möjligheter till kvalitetssäkring av sina bedömningar och sin betygssättning. Det finns visserligen välfungerande samverkan i vissa ämneslag och arbetslag där lärare samplanerar såväl inom ämne som ämnesövergripande projekt vilket inkluderar gemensamma bedömningssituationer. Dock omfattar denna samverkan inte alla lärare samt att vissa ämneslag inte har kommit lika långt kring att samverka kring betyg- och bedömningsfrågor. Då det finns en variation kring hur väl lärarna samverkar finns en risk att lärare utvecklar egna "måttstockar" för sina bedömningar och i sin betygssättning.

Alla elever har rätt att bli bedömda på samma grunder oavsett vilken skola de gått på eller vilka lärare som gjort bedömningarna. Det ligger i lärarens profession att bedöma var eleven befinner sig i relation till de nationella kriterierna. Lärarna behöver därför Skolinspektionen ges möjlighet att tolka betygskriterierna i relation till respektive

årskurs samt ämnets syfte och centrala innehåll. Det stärker även lärarnas samsyn kring hur underlag från bedömningssituationer kan utvärderas allsidigt vid betygssättningen.² Skolverket lyfter också fram sambedömning som ett betydelsefullt redskap för att kunna skapa likvärdighet. Det finns från forskning några faktorer som har visat sig gynna god sambedömning. En sådan faktor är tydlig struktur för själva sambedömningssituationen (exempelvis fasta tider, lokaler och arbetsgång) och ett tydligt ledarskap i sambedömningsgrupperna som håller ihop diskussionerna. Rektorn har en betydelsefull roll för att skapa förutsättningar för en sådan tydlig struktur.³

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger lärarna förutsättningar att på ett systematiskt sätt kvalitetssäkra sin betygssättning. I detta ingår att rektor ser till att lärare får avsatt tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera betyg- och bedömningsfrågor. Detta genom att exempelvis lärarna samverkar kring hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, skapa och sambedöma gemensamma bedömningstillfällen och hur de nationella proven ska användas som underlag i betygssättningen. Detta bör ske genom en tydlig struktur för möten, innehåll och dokumentation där samtliga lärare har ämneskollegor att samverka tillsammans med.

På Skolinspektionens vägnar

X Helena Boëthius

Beslutsfattare
Signerat av: Helena Boëthius

X Fredrik Nellemo

Föredragande
Signerat av: Fredrik Nellemo

I handläggningen av ärendet har även Matilda Yvede medverkat.

² Skolverkets allmänna Råd och betygssättning s.22

³ Skolverket (2013) Stödmaterial, Sambedömning i skolan – exempel och forskning.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 10-11 oktober samt genomförde en intervju med rektorn den 13 oktober. Besöket genomfördes av utredare Fredrik Nellemo och Matilda Yvede.

Mariebergsskolan i Karlstad kommun har enligt officiell statistik cirka 400 elever i årskurserna 7-9. Skolenheten leds av en rektor.

Bilaga 3: Formulär för huvudmannens redovisning

Detta formulär kan användas som stöd för er när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med den regelbundna kvalitetsgranskningen.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska fastställas av huvudmannen.

En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?

Utvecklingsområde 1: Rektorn behöver tydliggöra sina förväntningar på vad lärarnas samverkan och kollegiala lärande ska leda till. Detta omfattar också att följa upp vilket avtryck det får i undervisningen.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:

Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 2: Lärarna behöver stimulera och motivera eleverna i syfte att bli mer aktiva och delaktiga i undervisningen.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde 3: Att rektorn tillsammans med sin personal tar fram och använder gemensamma förhållningssätt för att hantera olika typer av situationer med syfte att säkerställa en trygg miljö för eleverna.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde 4: Rektor behöver se till att alla lärare ges förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och sin betygssättning.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: